



# LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒGIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770  
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

## LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

*Rīgā*

*2015. gada 29. decembrī*

Satversmes tiesas 2. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs Aldis Laviņš, tiesneši Gunārs Kusiņš un Sanita Osipova,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto pieteikumu par lietas ierosināšanu Nr. 196/2015, kuru iesniedzis [...] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējs),

### **konstatēja:**

**1.** Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu atzīt Satversmes tiesas likuma 19.<sup>2</sup> panta ceturtais daļas otro teikumu (turpmāk – apstrīdētā norma) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 92. panta pirmajam teikumam.

**2.** Apstrīdētā norma noteic:

„Ja nav iespēju Satversmē noteiktās pamattiesības aizstāvēt ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, konstitucionālo sūdzību (pieteikumu) Satversmes tiesai var iesniegt sešu mēnešu laikā no pamattiesību aizskāruma brīža.”

**3.** Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata lieta ir ierosināma, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18. – 19.<sup>3</sup> panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;

5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums un faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

Turklāt saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 20. panta sesto daļu, Satversmes tiesa var atteikties ierosināt lietu, ja konstitucionālajā sūdzībā sniegtais juridiskais pamatojums ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

**4.** Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par likumu atbilstību Satversmei. Tādējādi pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

**5.** Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktu persona Satversmē noteikto pamattiesību aizskārums gadījumā var iesniegt pieteikumu Satversmes tiesā. Pieteikumā ir norādīts, ka apstrīdētā norma aizskarot Satversmes 92. panta pirmajā teikumā noteiktās pamattiesības. Tādējādi Pieteikuma iesniedzējs ir norādījis uz savu Satversmē noteikto pamattiesību iespējamo aizskārums. Līdz ar to Pieteikuma iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu Satversmes tiesā, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likumā noteiktās prasības.

**6.** Konstitucionālajai sūdzībai jāatbilst Satversmes tiesas likuma 18. un 19.<sup>2</sup> pantā noteiktajām prasībām.

**6.1.** Satversmes tiesas likuma 19.<sup>2</sup> panta pirmā daļa noteic, ka konstitucionālo sūdzību (pieteikumu) Satversmes tiesai var iesniegt ikviena persona, kura uzskata, ka tai Satversmē noteiktās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai. Savukārt

Satversmes tiesas likuma 19.<sup>2</sup> panta sestās daļas 1. punkts prasa pamatot, ka ir aizskartas Satversmē noteiktās pieteikuma iesniedzēja pamattiesības.

Satversmes tiesa ir norādījusi, ka jēdziens „aizskar” ietverts likumā ar mērķi norobežot konstitucionālo sūdzību no sūdzības vispārības labā. Tas prasa, lai pastāvētu pamatota iespējamība, ka apstrīdētā norma aizskar pieteikuma iesniedzēju (*sk. Satversmes tiesas 2002. gada 22. februāra sprieduma lietā Nr. 2001-06-03 secinājumu daļas 2.4. punktu*). Personas pamattiesību aizskārums Satversmes tiesas likuma izpratnē ir saprotams tādējādi, ka apstrīdētā norma rada nelabvēlīgas sekas tieši pieteikuma iesniedzējam (*sk. Satversmes tiesas 2002. gada 11. novembra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2002-07-01 3. punktu*). Personai ir jāsniedz ticams pamatojums tam, ka tiesību normas izraisītās nelabvēlīgās sekas rada tieši viņai pamattiesību aizskārums (*sk. Satversmes tiesas 2013. gada 10. maija sprieduma lietā Nr. 2012-16-01 22.1. punktu*).

Pieteikuma iesniedzējs [...] ir vērsies Satversmes tiesā ar pieteikumu [...]. Satversmes tiesas 1. kolēģija [...] ir pieņēmusi lēmumu par atteikšanos ierosināt lietu pēc minētā pieteikuma, jo tas iesniegts, neievērojot apstrīdētajā normā noteikto termiņu.

Pieteikumā ir norādīts, ka apstrīdētā norma nosaka procesuālu termiņu pieteikuma iesniegšanai Satversmes tiesā. Šā termiņa neievērošanas gadījumā persona zaudējot tiesības iesniegt pieteikumu. Tādējādi tiek ierobežotas Satversmes 92. panta pirmajā teikumā noteiktās Pieteikuma iesniedzēja pamattiesības aizstāvēt savas tiesības un likumiskās intereses taisnīgā tiesā.

Satversmes tiesas praksē ir atzīts, ka Satversmes tiesas likumā noteiktie procesuālie termiņi pieteikuma iesniegšanai var tikt vērtēti kā Satversmes 92. panta pirmajā teikumā noteikto pamattiesību ierobežojums (*sal. ar Satversmes tiesas 2002. gada 26. novembra sprieduma lietā Nr. 2002-09-01 secinājumu daļas 1. punktu*).

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 19.<sup>2</sup> panta pirmās daļas un sestās daļas 1. punkta prasībām.

**6.2.** Satversmes tiesas likuma 19.<sup>2</sup> panta otrā daļa noteic, ka konstitucionālo sūdzību (pieteikumu) var iesniegt tikai tad, ja ir izmantotas visas iespējas aizstāvēt minētās tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem (sūdzība

augstākai institūcijai vai augstākai amatpersonai, sūdzība vai prasības pieteikums vispārējās jurisdikcijas tiesai u.c.) vai arī tādu nav. Savukārt Satversmes tiesas likuma 19.<sup>2</sup> panta sestās daļas 2. punkts prasa pamatot, ka ir izmantoti visi vispārējie tiesību aizsardzības līdzekļi vai arī tādu nav.

Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta astotajai daļai Satversmes tiesas kolēģijas lēmums par atteikšanos ierosināt lietu nav pārsūdzams. Tādējādi Pieteikuma iesniedzējam nav iespēju aizstāvēt savas aizskartās tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 19.<sup>2</sup> panta otrās daļas un sestās daļas 2. punkta prasībām.

**6.3.** Satversmes tiesas likuma 19.<sup>2</sup> panta ceturtnā daļa noteic: „Konstitucionālo sūdzību (pieteikumu) Satversmes tiesai var iesniegt sešu mēnešu laikā pēc pēdējās institūcijas nolēmuma spēkā stāšanās. Ja nav iespēju Satversmē noteiktās pamattiesības aizstāvēt ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, konstitucionālo sūdzību (pieteikumu) Satversmes tiesai var iesniegt sešu mēnešu laikā no pamattiesību aizskāruma brīža.”

Satversmes tiesas 1. kolēģijas lēmums par atteikšanos ierosināt lietu pēc pieteikuma (*pieteikuma Nr.*) ir pieņemts (*datums*). Savukārt izskatāmais pieteikums Satversmes tiesā iesniegts 2015. gada 9. decembrī. Tādējādi pieteikums iesniegts Satversmes tiesas likumā paredzētajā termiņā.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 19.<sup>2</sup> panta ceturtnās daļas prasībām.

**6.4.** Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punktam pieteikumā jānorāda pieteikuma juridiskais pamatojums.

Lai pamatotu, ka ar apstrīdēto normu noteiktais pamattiesību ierobežojums nav attaisnojams, pieteikumā ir jānorāda: 1) vai pamattiesību ierobežojums ir noteikts ar likumu; 2) vai ierobežojumam ir leģitīms mērķis; 3) vai ierobežojums ir samērīgs ar tā leģitīmo mērķi (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2002. gada 20. maija spriedumu lietā Nr. 2002-01-03 secinājumu daļu*). Savukārt pamatojot ierobežojuma neatbilstību samērīguma principam, pieteikumā ir jānorāda: 1) vai ar izraudzīto līdzekli var sasniegt leģitīmo mērķi; 2) vai leģitīmo mērķi nevar sasniegt ar indivīda tiesības mazāk ierobežojošiem līdzekļiem; 3) vai ierobežojums ir atbilstošs jeb vai labums, ko iegūst sabiedrība, ir lielāks par

indivīda tiesībām nodarīto kaitējumu (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2007. gada 16. maija sprieduma lietā Nr. 2006-42-01 11. punktu un 2011. gada 18. marta sprieduma lietā Nr. 2010-50-03 12. punktu*).

Pieteikumā ir pausti apsvērumi par to, ka apstrīdētā norma varētu ierobežot Satversmes 92. panta pirmajā teikumā noteiktās pamattiesības. Tomēr pieteikumā nav pamatots tas, vai ierobežojumam ir leģitīms mērķis un vai izvēlētie līdzekļi ir samērīgi. Tādējādi pieteikumā nav sniegts juridiskais pamatojums par apstrīdētās normas iespējamo neatbilstību Satversmes 92. panta pirmajam teikumam.

Papildus tam Satversmes tiesas kolēģija norāda, ka Satversmes tiesa 2002. gada 26. novembra spriedumā lietā Nr. 2002-09-01 jau ir izvērtējusi konstitucionālās sūdzības iesniegšanas termiņu. Satversmes tiesa ir atzinusi, ka likumdevējs ir noteicis vismaz divas reizes garāku termiņu konstitucionālās sūdzības iesniegšanai, nekā tas noteikts citu valstu likumdošanas aktos. Šāds termiņš konstitucionālās sūdzības iesniegšanai neliedz personai vērsties un aizstāvēt savas tiesības un likumīgās intereses Satversmes tiesā (*sk. Satversmes tiesas 2002. gada 26. novembra sprieduma lietā Nr. 2002-09-01 secinājumu daļas 2.1. un 2.2. punktus*).

Līdz ar to pieteikums neatbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punkta prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu, Satversmes tiesas 2. kolēģija

**nolēma:**

atteikties ierosināt lietu pēc pieteikuma Nr. 196/2015, kuru iesniedzis [..].

Lēmums nav pārsūdzams.

Satversmes tiesas 2. kolēģijas priekšsēdētājs

A. Laviņš